ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 17.10.2007
COM(2007) 604 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Καταστρεπτικές αλιευτικές πρακτικές στην ανοικτή θάλασσα και προστασία των ευπαθών οικοσυστημάτων βαθέων υδάτων

{SEC(2007) 1314}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Καταστρεπτικές αλιευτικές πρακτικές στην ανοικτή θάλασσα και προστασία των ευπαθών οικοσυστημάτων βαθέων υδάτων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Αντικείμενο και γενικό πλαίσιο

Η φθορά που προκαλείται στα ευπαθή ενδιαιτήματα της ανοικτής θάλασσας από τις ανθρώπινες δραστηριότητες συνιστά μία από τις "συγκαλυμμένες" περιβαλλοντικές καταστροφές της εποχής μας. Αν και τα οικοσυστήματα αυτά δεν έχουν διερευνηθεί διεξοδικά – πολλά, μάλιστα, δεν έχουν ακόμη εντοπιστεί και ταυτοποιηθεί – οι φθορές που είναι δυνατόν να υποστούν, ιδίως λόγω ορισμένων αλιευτικών πρακτικών, είναι ολοένα πληρέστερα τεκμηριωμένες.

Από τα υπάρχοντα επιστημονικά στοιχεία προκύπτει επίσης ότι η βιοποικιλότητα των βαθέων υδάτων δεν είναι ομοιόμορφα κατανεμημένη, αλλά αντίθετα είναι συγκεντρωμένη σε συγκεκριμένα στοιχεία του βυθού –ή γύρω από αυτά - όπως τα υποθαλάσσια όρια, τους κοραλλιογενείς υφάλους και τις υδροθερμικές αναβλύσεις, που συνιστούν πραγματικές εστίες βιοποικιλότητας ανάμεσα σε τεράστιες, σχεδόν ερημικές, εκτάσεις του βυθού. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, τα οικοσυστήματα αυτά προσελκύουν σημαντικό αριθμό θηρευτών, ιδίως ψαριών και βρίσκονται αναπόφευκτα στο επίκεντρο της προσοχής των αλιευτικών επιχειρήσεων, καθώς και άλλων ενδιαφερομένων (ερευνητές του έμβιου πλούτου ή ερασιτέχνες αυτοδύτες). Δεν αμφισβητείται ότι οι δραστηριότητες αυτές αποφέρουν πραγματικά οφέλη, όμως ο πλούτος – τόσο βιολογικός όσο και οικονομικός – που μπορεί να καταστρέφεται την ίδια στιγμή είναι ανυπολόγιστος. Αναγνωρίζεται γενικά ότι η συνεχής αυτή καταστροφή ευπαθών ενδιαιτημάτων της ανοικτής θάλασσας διακυβεύει σοβαρά την επίτευξη του στόχου που τέθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο από την σύνοδο κορυφής του Γιοχάνεσμπουργκ για την αειφόρο ανάπτυξη «να επιβραδυνθεί σημαντικά η απώλεια βιοποικιλότητας έως το 2010».

Στις 8 Δεκεμβρίου 2006, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών εξέδωσε το ψήφισμα 61/105 για την αειφόρο αλιεία. Με το ψήφισμα αυτό, τα Ηνωμένα Έθνη απηύθυναν θερμή έκκληση στα κράτη και στους οργανισμούς που έχουν δικαιοδοσία επί των βαθέων υδάτων, να λάβουν μέτρα για τη ρύθμιση της αλιείας σε ευπαθή θαλάσσια οικοσυστήματα, ώστε να τα προστατεύσουν από τυχόν φθορές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαδραμάτισε πρωτεύοντα ρόλο στην έγκριση του ψηφίσματος αυτού και, αμέσως μετά την έκδοσή του, ανακοίνωσε ότι θα πρότεινε συντόμως στρατηγική για την μετουσίωση της έκκλησης της Γ.Σ. των Ηνωμένων Εθνών σε πράξη.

1.2. Ισχύοντες μηχανισμοί διακυβέρνησης

Στις παράκτιες περιοχές, αρμόδια να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία των ευπαθών οικοσυστημάτων από τις επιπτώσεις της αλιείας βυθού είναι τα παράκτια κράτη. Πολλά από αυτά, μεταξύ των οποίων η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της, έχουν ήδη αναλάβει σχετικές πρωτοβουλίες. Στα διεθνή ύδατα, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος διέπεται από τις συμβάσεις για τις περιφερειακές θάλασσες, εφόσον έχουν συναφθεί, ενώ οι Περιφερειακές Οργανώσεις Διαχείρισης της Αλιείας (ΠΟΔΑ-RFMO) θεσπίζουν μέτρα για τη διατήρηση και τη διαχείριση των έμβιων ενάλιων πόρων και κανονιστικές ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της αλιείας στα ευπαθή οικοσυστήματα. Μολονότι ορισμένοι επικρίνουν τις διαδικασίες που ακολουθούν οι ΠΟΔΑ και αμφισβητούν την αποτελεσματικότητά τους, οι οργανώσεις αυτές έχουν ένα ανεκτίμητο πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες ρυθμίσεις: έχουν την αναγκαία εξουσία, βάσει του δικαίου της θάλασσας, να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία είναι δεσμευτικά και συνοδεύονται από σύστημα εξασφάλισης της συμμόρφωσης και της εφαρμογής. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένθερμος υποστηρικτής των ΠΟΔΑ, πλην όμως όχι άκριτος, και δραστηριοποιείται για να τους δοθούν τα απαιτούμενα μέσα δράσης. Στην πραγματικότητα, τα περισσότερα μέτρα που έχουν ληφθεί από τις ΠΟΔΑ ανά τον κόσμο για την προστασία των θαλασσίων οικοσυστημάτων βαθέων υδάτων σε συγκεκριμένες περιοχές, βασίστηκαν σε προτάσεις της ΕΕ.

Ωστόσο, το γεγονός ότι εξακολουθούν να υπάρχουν περιοχές της ανοικτής θάλασσας, για τις οποίες δεν έχει ακόμη συσταθεί ρυθμιστικός φορέας, θεωρείται σοβαρή αδυναμία του διεθνούς συστήματος διακυβέρνησης στον θαλάσσιο τομέα. Ευνοεί την συνέχιση, και πιθανώς την εντατικοποίηση, των καταστρεπτικών αλιευτικών πρακτικών, ιδίως λόγω του κινδύνου μετατόπισης των δραστηριοτήτων σε περίπτωση που οι εν λόγω πρακτικές έχουν απαγορευτεί αλλού. Με το ψήφισμα 61/105 τα Ηνωμένα Έθνη απευθύνουν ρητή έκκληση στα επιμέρους κράτη να επιταχύνουν τη σύσταση ΠΟΔΑ στις περιοχές αυτές και να εφαρμόσουν, για τα σκάφη τους, προσωρινά μέτρα προστασίας των ευπαθών οικοσυστημάτων. Κατόπιν τούτου, η ΕΕ προτίθεται να πρωτοστατήσει, τόσο στην επίσπευση της δημιουργίας ΠΟΔΑ σε όλες τις μη υποκείμενες σε ρυθμίσεις περιοχές όπου αλιεύουν τα σκάφη της (κυρίως στο νοτιοδυτικό Ατλαντικό), όσο και στην ταχεία επίτευξη συμφωνίας για την επιβολή προσωρινών χωρικών περιορισμών με σκοπό την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας στις εν λόγω περιοχές έως ότου συσταθούν οι αντίστοιχοι ρυθμιστικοί φορείς. Στο προσάρτημα παρατίθεται χάρτης όπου απεικονίζονται οι περιοχές των ωκεανών του πλανήτη που καλύπτονται επί του παρόντος από ΠΟΔΑ.

1.3. Στόχοι και προκλήσεις

Η παρούσα ανακοίνωση σκιαγραφεί και αναλύει τις αρχές που αποκρυσταλλώθηκαν πρόσφατα κατά τον διεθνή διάλογο σχετικά με τις καταστροφικές αλιευτικές πρακτικές βαθέων υδάτων. Επισημαίνει επίσης τις ανεπάρκειες της υφιστάμενης κατάστασης και περιγράφει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα μέτρων που συνεκτιμά την πολυμερή, την περιφερειακή και τη σχετική με την ανοικτή θάλασσα διάσταση, προκειμένου να τηρηθούν οι διεθνείς δεσμεύσεις της Κοινότητας.

2. ΚΑΤΑΣΤΡΕΠΤΙΚΗ ΑΛΙΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΟΙΚΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ: ΤΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΑΘΕΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ

Στην παγκόσμια σύνοδο κορυφής του Γιοχάνεσμπουργκ, το 2002, η διεθνής κοινότητα περιέλαβε "*την εξάλειψη των καταστροφικών αλιευτικών πρακτικών*" μεταξύ των βασικών απαιτήσεων που πρέπει να καθορίζει κάθε σοβαρή στρατηγική αειφόρου ανάπτυξης.

Η δέσμευση που ανελήφθη στο Γιοχάνεσμπουργκ τοποθετεί το πρόβλημα των καταστροφικών αλιευτικών πρακτικών σε παγκόσμιο πλαίσιο και το θεωρεί ως πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπίσουν από κοινού όλα τα έθνη του κόσμου. Στο εξής, οι αλιευτικές δραστηριότητες δεν πρέπει να εξετάζονται μεμονωμένα, αλλά να ενσωματώνονται πλήρως στην ευρύτερη προοπτική της αειφορίας των ωκεανών του πλανήτη. Η Επιτροπή υιοθέτησε επισήμως αυτή την ολιστική προσέγγιση με την πρόσφατη υποβολή των προτάσεών της για μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική [1].

Ο παγκόσμιος χαρακτήρας των προκλήσεων που αντιμετωπίζουμε είναι ιδιαίτερα αισθητός όσον αφορά τις περιοχές της ανοικτής θάλασσας. Οι θεμελιώδεις αρχές που διέπουν τις ελευθερίες και τις υποχρεώσεις της ανοικτής θάλασσας, όπως διατυπώθηκαν στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας (UNCLOS), καθιστούν αναγκαία τη θέσπιση διεθνώς συμφωνηθέντων μέτρων για τη διατήρηση των ενάλιων έμβιων πόρων σε ύδατα πέραν των ορίων της εθνικής δικαιοδοσίας.

Από την άλλη πλευρά, με την εστίαση του ενδιαφέροντος στην ανοικτή θάλασσα, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στα μοναδικά θαλάσσια οικοσυστήματα των βαθέων υδάτων, δεδομένου ότι η μεγάλη πλειονότητα των θαλάσσιων εκτάσεων που βρίσκονται πέραν των ορίων της εθνικής δικαιοδοσίας των παράκτιων χωρών, είναι ακριβώς περιοχές βαθέων υδάτων. Οι άλλες αλιευτικές πρακτικές που θεωρούνται καταστροφικές, όπως η χρήση εκρηκτικών υλών ή κυανίου, περιορίζονται ως επί το πλείστον σε παράκτιες περιοχές με ρηχά ύδατα και έχουν ήδη απαγορευθεί από την ΕΕ.

Λείπουν ακόμη πολλές γνώσεις για τα θαλάσσια οικοσυστήματα βαθέων υδάτων. Στο πεδίο αυτό διεξάγεται στοχοθετημένη έρευνα, συμπεριλαμβανομένων σημαντικών εργασιών υπό την αιγίδα της ΕΕ[2]. Γνωρίζουμε, ωστόσο, αρκετά ώστε να μπορούμε να πούμε ότι τα οικοσυστήματα αυτά συνιστούν κατ' εξοχήν εστίες θαλάσσιας βιοποικιλότητας. Γνωρίζουμε επίσης ότι τα συγκεκριμένα οικοσυστήματα είναι εξαιρετικά ευπαθή, λόγω του χαμηλού ρυθμού ανάπτυξης των έμβιων πόρων σε μεγάλα βάθη. Η ευπάθεια αυτή είναι ιδιαίτερα αισθητή στην περίπτωση των οργανισμών που στηρίζουν δομικά το ενδιαίτημα, όπως τα κοράλλια των ψυχρών υδάτων, οι υφαλογόνοι σπόγγοι και οι κοινότητες ασπόνδυλων οργανισμών που αναπτύσσονται γύρω από τις υδροθερμικές αναβλύσεις. Όπως αποδεικνύεται από έναν αυξανόμενο αριθμό επιστημονικών μελετών, η αλιεία με

---

1 Ανακοίνωση της Επιτροπής "Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση", COM(2007) 575 της 10ης Οκτωβρίου 2007.

2 Μεταξύ άλλων, τα έργα HERMES (http://www.eu-hermes.net) και OASIS (http://www1.uni-hamburg.de/OASIS/), που χρηματοδοτούνται από το 6ο πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΚ για την έρευνα. Βλ. επίσης τις εργασίες του Διεθνούς Συμβουλίου για την Εξερεύνηση της Θάλασσας (ICES) http://www.ices.dk.

εργαλεία βυθού μπορεί να είναι εξαιρετικά επιζήμια για την ακεραιότητα των εν λόγω οικοσυστημάτων. Μεταξύ των αλιευτικών εργαλείων για τα οποία παρατηρήθηκε ή εικάζεται ότι προκαλούν φθορές συγκαταλέγονται οι τράτες βυθού, οι δράγες, τα στάσιμα απλάδια βυθού, τα παραγάδια βυθού, οι κιούρτοι και οι παγίδες. Οι επιπτώσεις τους μπορούν εύκολα να επιδεινωθούν εάν συνδυαστούν με τις επιπτώσεις μη αλιευτικών δραστηριοτήτων, όπως της αναζήτησης υδρογονανθράκων, της πόντισης υποβρυχίων καλωδίων ή της απόρριψης αποβλήτων. Ουσιαστική φθορά των κοραλλιογενών υφάλων των βαθέων υδάτων έχει διαπιστωθεί και τεκμηριωθεί στον βορειοανατολικό Ατλαντικό, τον δυτικό Ατλαντικό, τη θάλασσα της Τασμανίας, καθώς και σε άλλες περιοχές. Σε περίπτωση καταστροφής των υφάλων αυτών, η αποκατάστασή τους, εάν συντελεστεί, θα είναι εξαιρετικά βραδεία. Μελέτες αυτού του είδους αποδεικνύουν τη σοβαρότητα του προβλήματος και την επείγουσα ανάγκη ανάληψης αποφασιστικής προστατευτικής δράσης.

3. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΕ

Ήδη από το 2004, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών είχε απευθύνει, με το ψήφισμα 59/25, ρητή έκκληση να ληφθούν επειγόντως μέτρα για την εξάλειψη των καταστρεπτικών αλιευτικών πρακτικών στην ανοικτή θάλασσα και είχε δεσμευθεί να προβεί, το 2006, σε ανασκόπηση των μέτρων που θα είχαν λάβει τα κράτη μέλη και οι ΠΟΔΑ για να ανταποκριθούν στην έκκλησή της. Η ΕΕ συνέβαλε ουσιαστικά στην ανασκόπηση αυτή, μεταξύ άλλων μέσω της έκθεσης που υπέβαλε τον Απρίλιο του 2006[3] σχετικά με τα μέτρα που έλαβε κατόπιν της έκκλησης των Ηνωμένων Εθνών, τόσο στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας, όσο και σε σχέση με τα ευρωπαϊκά ύδατα.

Στη συνέχεια της εν λόγω ανασκόπησης, η Γενική Συνέλευση εξέδωσε, στις 8 Δεκεμβρίου 2006, το ψήφισμα 61/105. Οι παράγραφοι 80 έως 95 του ψηφίσματος παρέχουν στα κράτη και στις ΠΟΔΑ κατευθύνσεις όσον αφορά τα βασικά στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη θέσπιση μέτρων σχετικά με τις καταστροφικές αλιευτικές πρακτικές που απειλούν τα ευπαθή θαλάσσια οικοσυστήματα.

Θα πρέπει να προβληθεί, εν προκειμένω, και το έργο που συντελείται στο πλαίσιο της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα. Ήδη το 2004, τα μέρη της σύμβασης αυτής αναγνώρισαν με τις αποφάσεις VII/5 και VIII/21 της διάσκεψής τους τις σοβαρές απειλές για τη βιοποικιλότητα των θαλάσσιων περιοχών που βρίσκονται πέραν των ορίων της εθνικής δικαιοδοσίας και υπογράμμισαν την ανάγκη ανάληψης ταχείας δράσης για την αντιμετώπισή τους, ιδίως σε περιοχές με θαλάσσια όρη, υδροθερμικές αναβλύσεις ή κοραλλιογενείς υφάλους ψυχρών υδάτων. Ομοίως, στο πλαίσιο των συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες συμφωνήθηκε να περιληφθούν σε αυτές τα εν λόγω ενδιαιτήματα βαθέων υδάτων, ώστε να ληφθούν κατάλληλα μέτρα για την προστασία τους στα πεδία της αρμοδιότητάς τους.

---

[3] http://ec.europa.eu/fisheries/publications/factsheets/legal_texts/ec_report59-25paras66to69final.pdf

Τέλος, ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) ανέλαβε να καταρτίσει τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές για τις αλιευτικές δραστηριότητες βαθέων υδάτων στο πλαίσιο του κώδικα δεοντολογίας για την υπεύθυνη αλιεία. Τον Μάρτιο του 2007 εγκρίθηκε ένα λεπτομερές πρόγραμμα εργασίας για τον σκοπό αυτό.

Σε όλους τους ανωτέρω οργανισμούς, η ΕΕ διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο με την ενεργό και εποικοδομητική συνεισφορά της σε έναν ιδιαίτερα δύσκολο και μερικές φορές έντονο διάλογο. Αυτό ήταν εξάλλου αναμενόμενο, καθώς η ΕΕ αναπτύσσει αλιευτικές δραστηριότητες στις περισσότερες θάλασσες του πλανήτη. Με την ευρεία αυτή συμμετοχή της στις εν λόγω δραστηριότητες η Κοινότητα αναλαμβάνει την ευθύνη να προωθήσει τις διεθνείς διαδικασίες και να δώσει το παράδειγμα με την πειθαρχία που επιβάλλει η ίδια στο διεθνή της στόλο. Η ΕΕ αξιοποίησε επωφελώς την επιρροής της. Η παρούσα διεθνής συναίνεση αντικατοπτρίζει την ισόρροπη προσέγγιση που προώθησε η ΕΕ. Πρόκειται για μια προσέγγιση βασιζόμενη σε αποφασιστική δράση σε όλα τα ύδατα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς τους (εντός ή εκτός της εθνικής δικαιοδοσίας), χωρίς όμως να θίγονται οι αλιείς των οποίων οι δραστηριότητες συνιστούν αποδεδειγμένα φιλοπεριβαλλοντική αξιοποίηση των ωκεανών.

Το ψήφισμα 61/105 των Ηνωμένων Εθνών στηρίζεται στις διάφορες αυτές διεθνείς πρωτοβουλίες και, ως εκ τούτου, παρέχει στη διεθνή κοινότητα μία εξαιρετική βάση εργασίας. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι οι συστάσεις του εγκρίθηκαν ομόφωνα, παρά τις δυσκολίες των διαπραγματεύσεων. Ορισμένα μέτρα τα οποία υποστηρίχθηκαν από την ΕΕ, όπως η άμεση καθήλωση του "αποτυπώματος" (χωρική έκταση) των ασκούμενων αλιευτικών δραστηριοτήτων βυθού, δεν έγιναν δεκτά. Τα υπόλοιπα στοιχεία, όμως, για τα οποία επιτεύχθηκε συναίνεση, έχουν ουσιαστικό κύρος και επαρκή βαρύτητα για να προκαλέσουν ριζικές αλλαγές στον τρόπο διαχείρισης της αλιείας βυθού και, ειδικότερα, στον τρόπο με τον οποίο θα μετουσιώνεται στο εξής σε πράξη η αρχή της προφύλαξης.

Η πρακτική εφαρμογή των μέτρων αυτών συνιστά τώρα την σημαντικότερη πρόκληση.

4. ΟΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ: ΜΙΑ ΙΣΟΡΡΟΠΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το ψήφισμα 61/105 καλεί τις ΠΟΔΑ και τα κράτη «*να θεσπίζουν και να εφαρμόζουν κατά προτεραιότητα μέτρα που συνάδουν με την αρχή της προφύλαξης, την οικοσυστημική προσέγγιση και το διεθνές δίκαιο (...)* », συνεκτιμώντας μία σειρά ουσιωδών στοιχείων που διαμορφώνουν ένα αυστηρό καθεστώς διαχείρισης της αλιείας βυθού στην ανοικτή θάλασσα. Η Γενική Συνέλευση απευθύνει έκκληση για την θέσπιση και εφαρμογή των μέτρων αυτών το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008 (31 Δεκεμβρίου 2007 για τις προσωρινές ρυθμίσεις, βλ. σημείο 5.3).

Το πλήρες κείμενο του ψηφίσματος διατίθεται προς τηλεφόρτωση από τον σύνδεσμο:
http://www.un.org/Depts/los/general_assembly/general_assembly_ψήφισμας.htm.

Στο παρόν τμήμα αναλύονται τα διάφορα αυτά στοιχεία, με σκοπό τον καθορισμό διαδικασιών για την πρακτική εφαρμογή τους.

4.1. Εκ των προτέρων εκτίμηση των επιπτώσεων της αλιείας: ριζική καινοτομία στην διαχείριση των αλιευτικών δραστηριοτήτων

Η απαίτηση της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ως προϋπόθεσης για την έγκριση επιμέρους αλιευτικών δραστηριοτήτων, αποτελεί το πρώτο στοιχείο και μάλιστα τον ακρογωνιαίο λίθο μιας δέσμης συστάσεων που εξέδωσε η Γενική Συνέλευση. ***Πρόκειται για μία ριζικά καινοτόμο αρχή στον τομέα της διαχείρισης των αλιευτικών δραστηριοτήτων.*** Σε αντίθεση με άλλες δραστηριότητες εκμετάλλευσης πόρων οι οποίες ασκούνται στους ωκεανούς και τις θάλασσες, όπου η απαίτηση εκ των προτέρων εκτίμησης των επιπτώσεων αποτελεί συνήθη πρακτική (π.χ. εγκατάσταση υπεράκτιων εξεδρών πετρελαίου ή φυσικού αερίου), η εκτίμηση των επιπτώσεων της αλιείας στα θαλάσσια ενδιαιτήματα διενεργείται είτε εκ των υστέρων είτε καθόλου. Οι συστάσεις της Γενικής Συνέλευσης, επομένως, θα συντελέσουν στην ευθυγράμμιση της διαχείρισης της αλιείας βυθού σε ευπαθείς περιοχές με τα περιβαλλοντικά πρότυπα που διέπουν άλλες θαλάσσιες δραστηριότητες.

Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι οι αλιευτικές επιχειρήσεις θα πρέπει να υποβάλλουν σχέδια αλιείας, στα οποία θα καθορίζονται με επαρκή ακρίβεια οι προβλεπόμενες περιοχές αλίευσης. Βάσει των σχεδίων αυτών, οι αρχές του κράτους σημαίας θα οφείλουν να εξετάζουν τη χωρική κάλυψη των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων και να εκτιμούν, λαμβάνοντας υπόψη τις επιστημονικές γνωμοδοτήσεις και τα στοιχεία που διαθέτουν, τους γνωστούς και πιθανούς κινδύνους για τα θαλάσσια ευπαθή οικοσυστήματα στα προβλεπόμενα αλιευτικά πεδία.

4.2. Ταυτοποίηση των ευπαθών θαλάσσιων οικοσυστημάτων χάρη στη βελτίωση της έρευνας και της συλλογής δεδομένων

Για να είναι σε θέση οι αρμόδιες αρχές να εκτιμήσουν σωστά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, θα πρέπει να βελτιωθούν οι πληροφορίες και οι αναλύσεις στις οποίες έχουν πρόσβαση. Ταυτοποίηση των ευπαθών θαλάσσιων οικοσυστημάτων δεν σημαίνει μόνο προσδιορισμό της θέσης τους αλλά και βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τη σύνθεσή τους, τα οικολογικά χαρακτηριστικά και τη δυναμική των περιβαλλοντικών περιορισμών που συνεπάγονται, καθώς και την πιθανή αντίδρασή τους σε διάφορες επιδράσεις. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη τεχνικών μοντελοποίησης δυνάμενων να χρησιμεύσουν στην πρόγνωση της θέσης των κοραλλιογενών υφάλων βαθέων υδάτων και άλλων ευπαθών θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

Ένα άλλο σημαντικό απότοκο των συστάσεων είναι ότι οι νέες και διερευνητικές αλιευτικές δραστηριότητες θα πρέπει να υπόκεινται σε ρυθμίσεις που επιβάλλουν την εφαρμογή κατάλληλων διαδικασιών έρευνας και συλλογής δεδομένων, ώστε να συμβάλλουν στην ταυτοποίηση των ευπαθών οικοσυστημάτων.

4.3. Απαγόρευση της αλιείας βυθού στις ευπαθείς περιοχές

Τέλος, από τις συστάσεις της Γενικής Συνέλευσης συνάγεται σαφώς ότι βασικό μέσο προστασίας των ευπαθών θαλάσσιων οικοσυστημάτων θεωρείται η απαγόρευση της αλιείας σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές ή ο καθορισμός ειδικών περιοχών διαχείρισης. Η απαγόρευση αυτή μπορεί να θεσπιστεί και να επιβληθεί κατόπιν συλλογικής απόφασης των κρατών στο πλαίσιο μίας ΠΟΔΑ. Οι ΠΟΔΑ που είναι

αρμόδιες για την ρύθμιση της αλιείας βυθού (βλ. προσάρτημα) ενέτειναν τελευταία τις προσπάθειές τους για την επιβολή των εν λόγω απαγορεύσεων. Θα χρειαστεί να επανεξετάσουν ενδελεχώς την αποτελεσματικότητα των προαναφερθέντων μέτρων και να εκτιμήσουν κατά πόσο εκείνα που έχουν συμφωνηθεί μέχρι τώρα επαρκούν – όσον αφορά τον αριθμό και την έκτασή τους – για την επίτευξη των στόχων τους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό και για τους αλιείς, δεδομένου ότι θα συμβάλει στην εξάλειψη των υφισταμένων αβεβαιοτήτων σχετικά με τα ασφαλή αλιευτικά πεδία. Καθιστώντας την προστασία των ενδιαιτημάτων από τις καταστρεπτικές αλιευτικές πρακτικές αναπόσπαστο μέρος ενός συστήματος χρηστής διαχείρισης της αλιείας, οι ΠΟΔΑ θα διευρύνουν σημαντικά το πεδίο των παραδοσιακών αρμοδιοτήτων τους και θα επικαιροποιήσουν τα πρότυπά τους, ώστε να ανταποκριθούν στις προσδοκίες της σημερινής κοινωνίας. Η ΕΕ στηρίζει ανεπιφύλακτα την εξέλιξη αυτή και θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να την προωθήσει.

Όσον αφορά τις περιοχές που βρίσκονται πέραν των ορίων εθνικής δικαιοδοσίας και δεν υπόκεινται επί του παρόντος σε ρυθμίσεις ΠΟΔΑ, εφόσον δεν υπάρχει συλλογική διεθνής αρχή που να αποφασίζει για τις απαγορεύσεις, εναπόκειται στα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 117 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, να επιβάλλουν χωρικούς περιορισμούς στα σκάφη υπό τη σημαία τους, συναρτώντας την ισχύ των οικείων ειδικών αδειών αλιείας με τη συμμόρφωση με τους προαναφερθέντες περιορισμούς. Ελλείψει ειδικών μηχανισμών ελέγχου της συμμόρφωσης, όπως εκείνων που εφαρμόζονται στο πλαίσιο των ΠΟΔΑ, η Γενική Συνέλευση κάλεσε τον FAO να εξασφαλίσει τη διαφάνεια των μέτρων που θεσπίζουν τα κράτη σημαίας, με την τήρηση πλήρους βάσης δεδομένων στην οποία καταχωρείται η γεωγραφική θέση των ευπαθών θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη θα μπορούν να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες για τη θέση των κοινών με άλλα κράτη σημαίας οικοσυστημάτων σε δεδομένη περιοχή και θα είναι επίσης σε θέση να προβαίνουν στην από ομότιμους κριτές αξιολόγηση των μέτρων που λαμβάνουν άλλα κράτη για την κατά περίπτωση επιβολή περιορισμών στους στόλους τους.

5. ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΤΟΥΝ ΟΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

5.1. Η ΕΕ πρέπει να εξακολουθήσει να προωθεί τον διεθνή διάλογο

– Η πολιτική βούληση και ικανότητα των κρατών θα κριθεί την επόμενη διετία, δεδομένου ότι η ανταπόκρισή τους στην έκκληση των Ηνωμένων Εθνών για ανάληψη δράσης θα εξεταστεί ενδελεχώς στο πλαίσιο διαδικασίας επανεξέτασης του 2009. Η ΕΕ η οποία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον τομέα της αλιείας παγκοσμίως, πρέπει να κάνει χρήση της επιρροής της για να εξασφαλίσει τη διενέργεια σοβαρής και έντιμης επανεξέτασης που θα ανταποκρίνεται στις θεμιτές προσδοκίες των πολιτών.

– Η διαφάνεια και αξιολόγηση από ομότιμους κριτές των μέτρων που λαμβάνουν τα κράτη και οι ΠΟΔΑ θα είναι ουσιώδεις παράγοντες για την εξασφάλιση σταθερής και συνεχούς προόδου όσον αφορά την ανταπόκριση στις εκκλήσεις της Γενικής Συνέλευσης. Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών τόνισε τη σημασία των πτυχών αυτών, καθώς και του ρόλου του FAO στην κατάρτιση τεχνικών κατευθυντηρίων γραμμών και τη συγκέντρωση και διάδοση των πληροφοριών. Η ΕΕ οφείλει να στηρίξει και να διευκολύνει τις διαδικασίες αυτές,

εξασφαλίζοντας κατ' αρχάς επαρκή πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τις πρωτοβουλίες και τα μέτρα που λαμβάνει η ίδια.

– Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει και να συμβάλλει ενεργά στις εργασίες της σύμβασης για την βιολογική ποικιλότητα και των συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες, που έχουν ως αντικείμενο τον καθορισμό προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών σε ύδατα που βρίσκονται πέραν των ορίων της εθνικής δικαιοδοσίας.

Δράσεις :

– Στις αρχές του 2009, υποβολή έκθεσης στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, στην οποία θα εκτίθενται οι απόψεις της ΕΕ σχετικά με την πρόοδο που έχει συντελεστεί στην αντιμετώπιση των καταστρεπτικών αλιευτικών πρακτικών και θα προτείνονται τρόποι και μέσα για περαιτέρω βελτίωση της κατάστασης. Στο πλαίσιο των προπαρασκευαστικών εργασιών θα ζητηθεί από τα ενδιαφερόμενα μέρη και την κοινωνία των πολιτών να διατυπώσουν τις απόψεις τους.

– Συνδρομή στο έργο του FAO, που αφορά τη συλλογή και τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη, τη δημιουργία βάσεων δεδομένων για τις προστατευόμενες περιοχές ή τις περιοχές απαγόρευσης της αλιείας, και την κατάρτιση τεχνικών κατευθυντήριων γραμμών για τις αλιευτικές δραστηριότητες βαθέων υδάτων.

– Συνδρομή στις εργασίες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα και των συμβάσεων για τις περιφερειακές θάλασσες, με σκοπό την ταυτοποίηση σημαντικών - από οικολογικής ή βιολογικής απόψεως - θαλασσίων ενδιαιτημάτων που χρειάζονται προστασία στα ύδατα των ωκεανών και στα βαθέα ύδατα.

– Δρομολόγηση διαβουλεύσεων και διαβημάτων με τους εταίρους των Ηνωμένων Εθνών για την προώθηση διαδικασίας ενδελεχούς επανεξέτασης κατά την διάρκεια του 2009.

5.2. Εφαρμογή σε επίπεδο ΠΟΔΑ

Τα περισσότερα μέτρα προστασίας των οικοσυστημάτων σε συγκεκριμένες περιοχές τα οποία έχουν θεσπιστεί από τις ΠΟΔΑ μέχρι σήμερα, βασίστηκαν σε προτάσεις της ΕΕ. Αυτή η προκαταληπτική προσέγγιση πρέπει να συνεχιστεί. Η Γενική Συνέλευση, ωστόσο, κάλεσε ρητά τη διεθνή κοινότητα να λάβει μέτρα πολύ μεγαλύτερης εμβέλειας. Οι ΠΟΔΑ θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα διαμόρφωσης μηχανισμών που να διευκολύνουν την ενσωμάτωση της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στα ρυθμιστικά τους συστήματα. Θα ήταν σκόπιμο να εντείνουν τη συνεργασία τους στον τομέα της επιστημονικής έρευνας, ώστε να διαμορφώσουν σταδιακά μία αξιόπιστη βάση χωρικής διαχείρισης. Κάθε νέα ή διερευνητική αλιευτική δραστηριότητα θα πρέπει να υπόκειται σε αυστηρές ρυθμίσεις που να περιλαμβάνουν λεπτομερείς επιστημονικές και σχετικές με τη συλλογή δεδομένων και την παρακολούθηση διατάξεις. Πρόοδος θα έχει συντελεστεί το 2009, εφόσον θα υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι στην υιοθετούμενη από τις ΠΟΔΑ προσέγγιση για τη διαχείριση των περιβαλλοντικών

κινδύνων στις περιοχές της δικαιοδοσίας τους, οι αρχές και οι στόχοι που καθορίστηκαν από την Γενική Συνέλευση ενσωματώνονται ως αναπόσπαστο τμήμα κάθε ικανοποιητικού ρυθμιστικού συστήματος. Η ΕΕ οφείλει να συμβάλει αποφασιστικά στην επίτευξη των αλλαγών αυτών.

Αξίζει να τονιστεί ότι τα μέλη των ΠΟΔΑ μπορούν, εάν το επιθυμούν, να υπάγουν σε αυστηρότερες διατάξεις τα σκάφη και τις επιχειρήσεις τους. Το ζητούμενο για την ΕΕ είναι να εξασφαλίσει ότι με τα μέτρα των ΠΟΔΑ επιτυγχάνεται υψηλό επίπεδο προστασίας και αποτελεσματικότητα στην αποτροπή των καταστροφικών επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Ωστόσο, η ΕΕ πρέπει να διατηρήσει το δικαίωμα θέσπισης αυστηρότερων κοινοτικών κανόνων σε περίπτωση που κρίνει ανεπαρκή για τον σκοπό αυτό τα μέτρα των ΠΟΔΑ.

Δράσεις :

Οι κατωτέρω δράσεις πρέπει να ενσωματωθούν σε μία πάγια πολιτική της ΕΕ για τα προσεχή έτη, με την επιφύλαξη της πρώτης επανεξέτασης που θα πραγματοποιηθεί το 2009:

- Εφαρμογή, απ' όλες τις ΠΟΔΑ στις οποίες συμμετέχει η ΕΕ, ενός συνεπούς προγράμματος εργασίας που αποβλέπει στην υιοθέτηση οικοσυστημικής προσέγγισης για την διαχείριση των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Βασικά στοιχεία εν προκειμένω θα είναι α) η ενίσχυση των μηχανισμών παροχής επιστημονικών συμβουλών, ώστε να περιληφθούν περιβαλλοντικές πτυχές και ειδικά μέτρα προστασίας των οικοσυστημάτων και β) η ενσωμάτωση της αρχής της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στη διαχείριση της αλιείας βυθού.

- Προώθηση της ολοκλήρωσης των διαδικασιών αξιολόγησης των επιδόσεων των ΠΟΔΑ και ταυτοποίησης – με σκοπό την προστασία τους – των ευπαθών θαλάσσιων οικοσυστημάτων που βρίσκονται στις περιοχές της δικαιοδοσίας τους.

5.3. Προσωρινές ρυθμίσεις

Κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την κάλυψη των ωκεανών του πλανήτη από τις ΠΟΔΑ που έχουν αρμοδιότητα να θεσπίζουν ρυθμίσεις για την αλιεία βυθού. Η πρόοδος αυτή σηματοδοτήθηκε από τη σύσταση της Οργάνωσης Αλιείας Νοτιοανατολικού Ατλαντικού (SEAFO) που λειτουργεί ήδη στην περιοχή της δικαιοδοσίας της, την έγκριση της Αλιευτικής Συμφωνίας Νοτίου Ινδικού Ωκεανού (SIOFA) και από την εξελισσόμενη διαδικασία σύστασης νέων ΠΟΔΑ στον νότιο και βόρειο Ειρηνικό.

Λαμβανομένης υπόψη της διάρκειας των νομικών διαδικασιών που πρέπει να προηγηθούν της θέσης σε ισχύ των διεθνών συμφωνιών, τα κράτη θα πρέπει να μην καθυστερήσουν την ανάληψη των υποχρεώσεών τους και να δεχτούν, συνεπώς, να συνεργαστούν, σε προσωρινή βάση, για τη διατήρηση και διαχείριση των αντίστοιχων περιοχών. Η ΕΕ προώθησε ενεργά τη συγκεκριμένη θέση, την οποία τώρα υποστηρίζει πλήρως και η Γενική Συνέλευση.

Τα προσωρινά μέτρα που εγκρίθηκαν πρόσφατα (Απρίλιος 2007) στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για την σύσταση της ΠΟΔΑ νοτίου Ειρηνικού, καταδεικνύουν

πόσο εύκολη είναι η υλοποίηση της προσέγγισης αυτής. Τα προαναφερθέντα μέτρα αποφασίστηκαν από τους συμμετέχοντες αφού έλαβαν γνώση των συστάσεων της Γενικής Συνέλευσης και τις αποδέχτηκαν πλήρως. Η ΕΕ οφείλει τώρα να συνεχίσει τις προσπάθειές της και να συμμετάσχει ενεργά στην επεξεργασία προσωρινών ρυθμίσεων για τον Ινδικό Ωκεανό. Στη συνέχεια, πρέπει να δεσμευτεί να ενσωματώσει στο οικείο δίκαιο τα μέτρα που συμφωνήθηκαν στα ανωτέρω πλαίσια, παρά τον προαιρετικό τους χαρακτήρα. Παράλληλα, η ΕΕ πρέπει να προωθήσει ενεργά την ολοκλήρωση των απαιτούμενων τυπικών διαδικασιών, ώστε οι οργανώσεις αυτές να αρχίσουν να λειτουργούν το ταχύτερο δυνατόν.

Δράσεις :

- Ενσωμάτωση στο κοινοτικό δίκαιο, έως τα τέλη του 2007, των προσωρινών μέτρων που εγκρίθηκαν για τον νότιο Ειρηνικό.

- Διαπραγμάτευση προσωρινών μέτρων για το νότιο Ινδικό Ωκεανό, μέχρι να τεθεί σε ισχύ η αλιευτική συμφωνία SIOFA, στα τέλη του 2007 ή στις αρχές του 2008. Σύναψη της συμφωνίας το 2008. Δρομολόγηση διαβημάτων για να προωθηθεί η συμμετοχή στην εν λόγω συμφωνία και να επισπευσθεί η έναρξη ισχύος της.

- Επανάληψη των διερευνητικών επαφών με τρίτα κράτη που ενδέχεται να ενδιαφέρονται για τη σύναψη περιφερειακών συμφωνιών σε περιοχές για τις οποίες δεν έχουν ακόμη συσταθεί ΠΟΔΑ.

5.4. Ευρωπαϊκά σκάφη που ασκούν αλιευτικές δραστηριότητες βυθού σε περιοχές της ανοικτής θάλασσας που δεν υπόκεινται στη ρυθμιστική αρμοδιότητα ΠΟΔΑ

5.4.1. Περιγραφή του προβλήματος

Οι στόλοι της ΕΕ που αλιεύουν αποθέματα βαθέων υδάτων στην ανοικτή θάλασσα δραστηριοποιούνται κυρίως στον βορειοανατολικό Ατλαντικό, ορισμένες δε δραστηριότητές τους εκτείνονται νοτιότερα έως τον κεντροανατολικό Ατλαντικό. Οι εν λόγω αλιευτικές δραστηριότητες υπόκεινται σε κοινοτικό καθεστώς διαχείρισης αποθεμάτων βαθέων υδάτων, το οποίο περιλαμβάνει τον καθορισμό συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων (TAC), περιορισμούς της αλιευτικής προσπάθειας, τεχνικά μέτρα και ειδικές διατάξεις ελέγχου και επιβολής[4]. Οι εν λόγω αλιευτικές δραστηριότητες καλύπτονται επομένως από λεπτομερείς ρυθμίσεις, ενώ επανεξετάζεται τώρα η αποτελεσματικότητα του καθεστώτος διαχείρισης[5]. Όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προαναφερόμενων αλιευτικών δραστηριοτήτων, αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής διαφόρων κοινοτικών μέτρων, και ειδικότερα εκείνων που θέτουν σε εφαρμογή τις απαγορεύσεις αλιείας σε συγκεκριμένες περιοχές, καθώς και άλλες τεχνικές απαιτήσεις που έχει καθορίσει η Επιτροπή Αλιείας του Βορειανατολικού Ατλαντικού (NEAFC) από το 2004.

---

4 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2347/2002 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002 για την θέσπιση ειδικών απαιτήσεων πρόσβασης και συναφών όρων που εφαρμόζονται στην αλιεία αποθεμάτων βαθέων υδάτων, ΕΕ L 351 της 28.12.2002.

5 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο – Επισκόπηση της διαχείρισης των ιχθυοαποθεμάτων βαθέων υδάτων, COM(2007) 30.

Εκτός των περιοχών αυτών, οι δραστηριότητες των στόλων της ΕΕ που αλιεύουν είδη βαθέων υδάτων στην ανοικτή θάλασσα είναι σχετικά περιορισμένες και ασκούνται σε περιοχές στις οποίες έχει συσταθεί αρμόδια ΠΟΔΑ (SEAFO και CCAMLR).

Ωστόσο, η ΕΕ διαθέτει σημαντικό αριθμό τρατών βυθού στον νοτιοδυτικό Ατλαντικό. Εξαιτίας της μακροχρόνιας διένεξης μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Αργεντινής για τις νήσους Φώκλαντ/Μαλβίνες, στάθηκε αδύνατο να επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με την θέσπιση περιφερειακού καθεστώτος διαχείρισης για τα αλληλεπικαλυπτόμενα αποθέματα της εν λόγω περιοχής και δεν θεωρείται πιθανό να αρθούν οι δυσκολίες αυτές στο εγγύς μέλλον.

Υπάρχει δυνητικός κίνδυνος φθοράς των κοραλλιογενών υφάλων και των υφαλογόνων σπόγγων βαθέων υδάτων που απαντούν στα άκρα του ηπειρωτικού υφαλοπρανούς από τα εργαλεία βυθού που χρησιμοποιούν τα σκάφη τα οποία αλιεύουν στην εν λόγω περιοχή. Όπως αναφέρεται στο σημείο 1.2, πρόκειται για μία περιοχή όπου το διεθνές σύστημα διακυβέρνησης είναι αδύναμο. Ως εκ τούτου, απαιτείται η λήψη αυστηρών μέτρων από τα κράτη σημαίας για να αποτραπούν οι κίνδυνοι αυτοί έως ότου συσταθεί ΠΟΔΑ ή συναφθεί συμφωνία. Η ΕΕ πρέπει επομένως να ανταποκριθεί στις εκκλήσεις των Ηνωμένων Εθνών, θεσπίζοντας σχετικές ρυθμίσεις για τους στόλους της.

5.4.2. Προτεινόμενη πολιτική

Η ΕΕ οφείλει να εξασφαλίσει την πλήρη κάλυψη από το καθεστώς διατήρησης και διαχείρισης που θεσπίστηκε δυνάμει της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, όλων των αλιευτικών δραστηριοτήτων που ασκούν τα σκάφη της σε περιοχές της ανοικτής θάλασσας οι οποίες δεν διέπονται από ρυθμίσεις ΠΟΔΑ ή για τις οποίες η αντίστοιχη ΠΟΔΑ δεν έχει λάβει κατάλληλα μέτρα διαχείρισης. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτείνει κανονισμό του Συμβουλίου που θέτει σε εφαρμογή, για τα σκάφη αυτά, τις αρχές που καθόρισε η Γενική Συνέλευση. Η πρόταση αυτή βασίζεται στις γενικές απαιτήσεις της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής και περιλαμβάνει κατάλληλες διατάξεις για την αδειοδότηση, παρακολούθηση και επιτήρηση.

Ειδικότερα, ο κανονισμός θα ενσωματώσει επακριβώς τις συστάσεις της Γενικής Συνέλευσης σχετικά με ένα ουσιώδες στοιχείο, ήτοι την εκ των προτέρων εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ως προϋπόθεση για την έκδοση ειδικής αδείας αλιείας,. Θα επιβάλει επίσης συμπληρωματικές απαιτήσεις, ιδίως σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι απαιτήσεις αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν τη συνεχή παρουσία παρατηρητών επί του σκάφους καθώς και αυστηρές διατάξεις για το σύστημα παρακολούθησης των σκαφών (VMS). Πέραν τούτου, θα πρέπει να καθοριστεί ένα όριο βάθους 1000 μέτρων για τη χρήση των αλιευτικών εργαλείων βυθού, ώστε να δημιουργηθεί μία προστατευόμενη περιοχή βάσει του βάθους για λόγους προφύλαξης[6]. Παρόλο που στις συστάσεις της Γενικής Συνέλευσης δεν

[6] Βλ. σχετικά την σύσταση GFCM/29/2005/1 που αφορά την διαχείριση ορισμένων δραστηριοτήτων αλίευσης βενθικών ειδών και ειδών βαθέων υδάτων (Recommendation GFCM/29/2005/1 on the management of certain fisheries exploiting demersal and deepwater species).

περιλαμβάνονται τέτοιες προδιαγραφές, η Επιτροπή τις θεωρεί αναγκαίες για να εξασφαλιστεί ότι τα μέτρα της ΕΕ στο πεδίο αυτό θα είναι αποτελεσματικά για την προστασία των ευπαθών οικοσυστημάτων των οποίων δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί η ακριβής θέση.

Δράση :

– Έκδοση – το ταχύτερο δυνατόν και οπωσδήποτε πριν από τον Δεκέμβριο του 2008 – κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη θέση σε εφαρμογή των συστάσεων της Γενικής Συνέλευσης όσον αφορά τα σκάφη της ΕΕ που αλιεύουν στην ανοικτή θάλασσα σε περιοχές που δεν υπόκεινται σε ρυθμίσεις περιφερειακής οργάνωσης διαχείρισης της αλιείας. Η πρόταση κανονισμού θα υποβληθεί από την Επιτροπή συγχρόνως με την έκδοση της παρούσας ανακοίνωσης.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ : ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών θα εξετάσει το 2009 την πρόοδο που σημειώθηκε στην αντιμετώπιση του προβλήματος των καταστρεπτικών αλιευτικών πρακτικών κατόπιν της έκκλησης για την λήψη μέτρων που απηύθυνε με το ψήφισμα 61/105. Η ΕΕ θα πρέπει να πράξει το ίδιο με την εξέταση, κατά την ίδια περίπου περίοδο, της αποτελεσματικότητας της πολιτικής και των ειδικών μέτρων που προβλέπονται στην παρούσα ανακοίνωση. Ο προτεινόμενος κανονισμός του Συμβουλίου που αναφέρεται στο σημείο 5.4.2 περιλαμβάνει ρήτρα επανεξέτασης για το σκοπό αυτό. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει επομένως το 2009 τα αποτελέσματα των διαφόρων αυτών μέτρων, θα υποβάλει έκθεση με τις διαπιστώσεις της στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα ενδιαφερόμενα μέρη και την κοινωνία των πολιτών και θα καταρτίσει προτάσεις για να δώσει ώθηση στην πολιτική αυτή, λαμβάνοντας υπόψη τις εν λόγω διαπιστώσεις και τις απόψεις των διαφόρων φορέων που θα συμμετάσχουν στην διαδικασία επανεξέτασης.

Οι μεγαλόστομες δηλώσεις προθέσεων δεν θα εμποδίσουν την καταστροφή των ευπαθών και πολύτιμων οικοσυστημάτων βαθέων υδάτων. Οι σκέψεις που εκτίθενται στην παρούσα ανακοίνωση έχουν ως στόχο να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για να δοθεί αποφασιστική ώθηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση στην πολιτική που ασκείται ως προς το θέμα αυτό. Το 2009, η ΕΕ θα έχει την ευκαιρία - και την υποχρέωση - να αποδείξει στη διεθνή κοινότητα ότι είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις που ανέλαβε και ότι μπορεί να ηγηθεί των προσπαθειών για την παύση των καταστρεπτικών αλιευτικών πρακτικών. Ο μόνος τρόπος για να επιτευχθεί αυτό είναι να ληφθούν συγκεκριμένα μέτρα, τόσο για τα ύδατα της ΕΕ, όσο και για την ανοικτή θάλασσα.

Κατόπιν τούτου, η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να επικροτήσουν τις πολιτικές κατευθύνσεις και τα ειδικά μέτρα που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση. Καλεί, επίσης, όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τα ενδιαφερόμενα μέρη να συνεργαστούν μαζί της στην αντιμετώπιση της πρόκλησης αυτής.

Κάλυψη των ωκεανών του πλανήτη από περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας με αρμοδιότητα για την αλιεία βενθοπελαγικών ειδών της ανοικτής θάλασσας

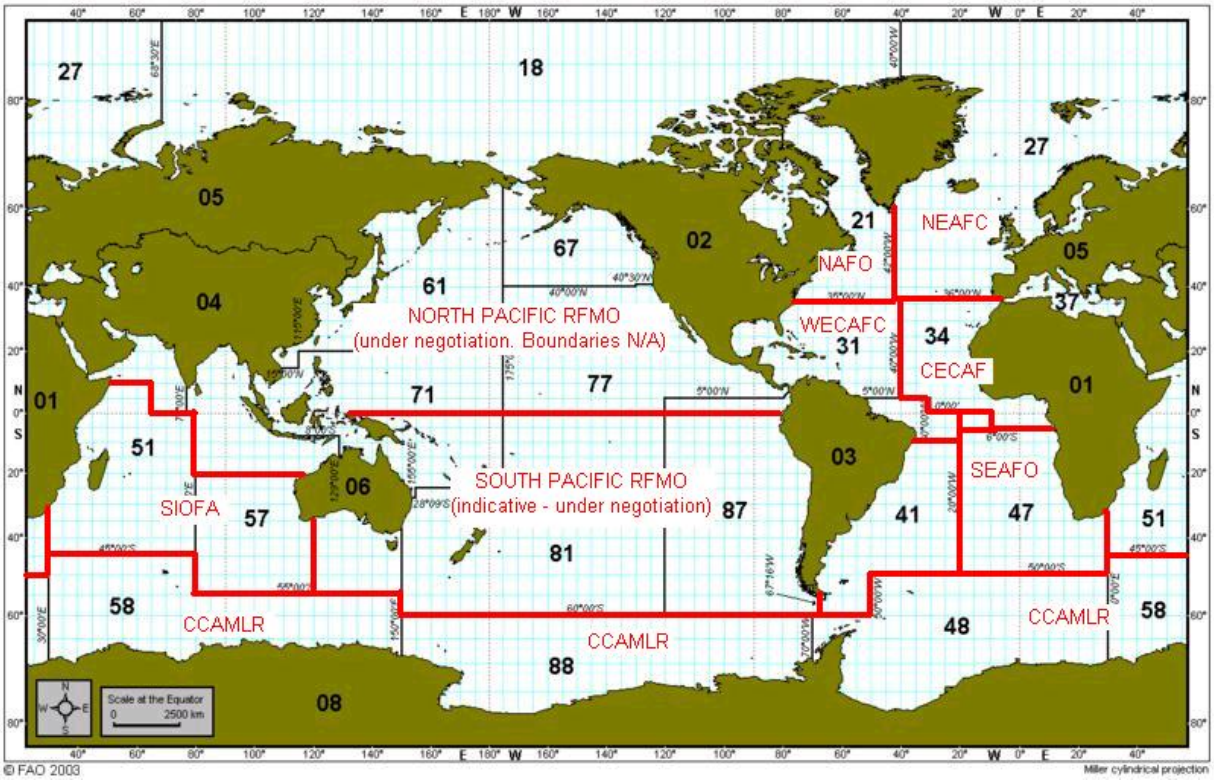

Ο ανωτέρω χάρτης απεικονίζει την επαλληλία των ορίων δικαιοδοσίας των διαφόρων ΠΟΔΑ επί των στατιστικών περιοχών που χρησιμοποιεί ο FAO για την συγκέντρωση αλιευτικών στατιστικών στοιχείων.

– NAFO: Οργάνωση Αλιείας του Βορειοδυτικού Ατλαντικού

– NEAFC: Επιτροπή Αλιείας του Βορειοανατολικού Ατλαντικού

– WECAFC: Επιτροπή Αλιείας του Δυτικού και Κεντρικού Ατλαντικού (συμβουλευτική)

– CECAF: Επιτροπή Αλιείας του Κεντροανατολικού Ατλαντικού

– CCAMLR: Επιτροπή για την Διατήρηση της Θαλάσσιας Χλωρίδας και Πανίδας της Ανταρκτικής

– SEAFO: Οργάνωση Αλιείας του Νοτιοανατολικού Ατλαντικού

– SIOFA: Αλιευτική Συμφωνία του Νοτίου Ινδικού Ωκεανού